

C. Sluchové vnímanie

Cieľom cvikov zvyšujúcich schopnosť sluchového rozlišovania je pripraviť dieťa na čítanie a písanie.

K tomu je potrebné, aby dieťa poznalo rytmus jednotlivých slov, členilo slová na slabiky, počulo izolovane jednotlivé hlásky v jednotlivých jednoduchých slovách, diferencovalo tvrdé a mäkké slabiky, znelé a neznelé hlásky (dy - di, ty - ti, ny - ni, b - d, c - z ...) v slovách. Výraznejšie ťažkosti v tejto oblasti môžu nastať u detí s poruchami reči, kde je potrebná logopedická náprava. V prípade, že dieťa logopéda navštevuje, doporučujeme poradiť sa s ním v ďalších vhodných cvikoch.

Vhodnými činnosťami sú: počúvanie hudby, rozprávok, rozprávanie o počúvaných rozprávkach, opakovanie rytmov, hry so slovami.

Cvičenie sluchu:

1. Hra : „Odkiaľ to bolo?“ Dieťa zavrie oči a my zaťukáme alebo udrieme do nábytku a pýtame sa: „Odkiaľ to bolo? Ukáž mi, odkiaľ sa to ozvalo.“

2. Hra : „Čo to bolo?“ Dieťa zavrie oči a my zašustíme papierom, cinkneme lyžicou o tanier, bucháme kladivkom a pod. Pýtame sa: „Čo to bolo? Aký zvuk si počul?“

3. V miestnosti schováme budík, necháme ho tikat', alebo zvonit' a podľa zvuku ho dieťa hľadá.

Cvičenie rytmu:

4. Vytlieskávame jednoduché riekanky a pesničky (Pec nám spadla, Jedna druhej riekla). Možno použiť aj detské knižky - leporelá.

5. Spolu s dieťaťom vytlieskávame jednoduché slová, napr. mama. Najskôr ho spolu vyslovíme a ak dieťa bez ťažkostí s nami slovo vytlieska, povieme: „Vytlieskaj slovo sám, nahlas ho vyslovuj podľa rytmu.“ My určíme, či podľa hlások, alebo slabík. Predriekame ďalšie slová. Postupne zvyšujeme náročnosť počtom slabík v slove až keď dieťa bezchybne zvládne krátke slová.

Cvičenie sluchovej analýzy:

6. Položíme na stôl niekoľko predmetov (hračky, predmety dennej potreby pod.) a vyslovíme prvú slabiku niektorého z nich. Dieťa má potom slovo doplniť napr. „Ktorá z vecí na stole začína na bá?“ Dieťa doplní bábika. Ak je táto hra pre dieťa príliš zložitá na predmet ukážeme: Ukážeme na bábiku a povieme: „bá“ a dieťa doplní „bika“. Podobne pero, zošit, tanier.

7. „Hádaj, ktoré slovo si myslím?“ Povieme prvú slabiku slova, ktoré si myslíme, napr. „ka“ a dieťa háda: kabát, kalendár, kačka, kamarát a pod. Túto hru môžeme obmeniť na hľadanie bližšie určenej veci, napr.: „Je to v izbe, stojí to pri stole a začína tolam. Čo je to?“ (lampa).

8. Rozlišovanie jednotlivých zvukovo podobných slabík a hlások: „Poviem ti dve slová, ty si ich ešte raz nahlas zopakujes a povieš, či sú alebo nie sú celkom rovnaké ako dvojčky.“ brum-bram, pes-pas, cvak-cvek, cink-cink, pes-les, kosa-koza, bram-pram, sak-cak, bal-pal, bram-bram, dyk-dik a ďalšie dvojice podobne znejúcich slov (aj nezmyselných).

9. Rovnaká hláska na začiatku slov: „Zahráme sa hru. Ja ti poviem slovo a ty skúsiš vymyslieť iné, ktoré začína rovnako. Napr. taška.“ Dieťa pokračuje tabuľa, telefón ap. Pri hľadaní slov sa môžeme s dieťaťom striedať.

10. Odlišné samohlásky a spoluhlásky v slovách na začiatku: Povieme: „Čo počuješ na začiatku slova pes...počujem tam p, však? A čo počujeme na začiatku slova les?“ - dom, koza, auto, Eva, atď.

11. Odlišné samohlásky a spoluhlásky v slovách na konci: „Povedz mi, čo počuješ na konci slova pes...počujeme tam s, však? A čo počuješ na konci slova dom?“ - les, atď.

12. Určenie miesta hlásky v slovách: „Povedz mi, čo počuješ v slove pes...p... Povedz si to - p - pes.“ Ak dieťa porozumie úlohe, pýtame sa ďalej: „Kde ...p...počuješ?“ Dieťa odpovie : „Na začiatku.“ podobne: „Kde počuješ ...l... v slove les?“ Toto cvičenie je veľmi ťažké a nie všetky deti sú schopné rýchlo ho zvládnuť.

13. Ak sa nám podarí u dieťaťa navodiť sluchové rozlišovanie jednotlivých hlások, môžeme prejsť ku cvičeniu jednoduchého rozkladu slabík a jednoslabičných slov: „Ak povieme ma (vyslovíme naraz celú slabiku) počujeme tam „m-a, však? (vyslovíme nahlas po hláskach) Rozumieš tomu? Skús rovnako rozložiť mo, mi, mu, pa, pi, pu, pes, les, máj, háj, mama“. Opäť postupne zvyšujeme náročnosť až keď dieťa zvládne najprv slabiky prejdeme na jednoslabičné slová, dvojslabičné, atď.

14. Koľko slov má veta? Hovoríme dieťaťu krátke 3-4 slovné vety. Dieťa má hádať koľko slov počulo, povedať nahlas každé slovo osobitne, zatlieskať toľkokrát koľko slov počulo a môže zapísať na papier čiarkami počet slov. Napr.:

Rodič povie: „Eva volá mamu.“

Dieťa odpovedá : „Eva - volá - mamu.“ 3 slová,

Dieťa zapíše : - - -